

Współpraca z rodzicami to bardzo delikatny temat. Dotyka on relacji międzyludzkich – wymaga więc wiedzy pedagogicznej, psychologicznej i społecznej oraz wielkiego taktu, wyczucia, cierpliwości i życzliwości. Nauczyciel zyska zaufanie rodziców i chęć respektowania jego wskazań tylko wtedy, gdy wykaże się dobrą znajomością wychowanków, ich mocnych i słabych stron, prawdziwą troską, chęcią pomocy i zainteresowaniem.

Ewa Woniakowska

Rodzice muszą mieć do nas zaufanie, bowiem powierzają nam swój największy skarb, wierząc, że dziecko pod naszą opieką będzie bezpieczne, będzie się dobrze czuło, świetnie bawiło z rówieśnikami i prawidłowo rozwijało. W tym kontekście dobra współpraca z rodzicami ma na celu budowanie spójnego kierunku oddziaływań wychowawczych, edukacyjnych oraz wspieranie rodziców w ich zadaniach rodzicielskich.

...dobra współpraca z rodzicami ma na celu budowanie spójnego kierunku oddziaływań wychowawczych, edukacyjnych oraz wspieranie rodziców w ich zadaniach rodzicielskich

Na całokształt współpracy przedszkola z rodzicami składa się wiele działań. Najwcześniejszym z nich jest moment zapisu dziecka do przedszkola. Na pierwsze spotkanie rodzice często przychodzą z dzieckiem: wspólnie z nim oglądają salę, a następnie maluch może wybrać sobie zabawkę i bawić się w pobliżu rodziców. Podczas tego spotkania przedstawiam koncepcję pracy grupy wynikającą z realizowanego – w ścisłym powiązaniu z podstawą programową – programu autorskiego. Opowiadam również, jak wygląda dzień przedszkolny oraz odpowiadam na pytania rodziców. Prezentuję także formy współpracy, jakie chcę zaoferować rodzicom. Podczas gdy rodzice opowiadają o dziecku, ja mogę obserwować je jednocześnie w czasie zabawy i w relacjach z nimi. Uważam, że dopiero po takim spotkaniu rodzice mogą podjąć ostateczną decyzję o wyborze przedszkola i odpowiedniej grupy.

Rozmowy indywidualne

Najbardziej popularną formą współpracy są **rozmowy indywidualne**. Nie można wspierać rozwoju dziecka, zaspokajając jego potrzeb i budować poczucia bezpieczeństwa bez informacji uzyskanych od rodziców, bez ścisłej

BUDOWANIE

współpracy z rodziną. Nauczyciel powinien dobrze znać dziecko, wiele o nim wiedzieć (znać m.in. jego problemy zdrowotne, posiadać wiedzę na temat ulubionego jedzenia, zabaw i zabawek, jakimi lubi się bawić, stylu życia i preferowanych przez rodzinę form wypoczynku). Z drugiej strony, podczas owych spotkań nauczyciel dzieli się swymi spostrzeżeniami, często odkrywa przed rodzicami talenty i uzdolnienia dziecka, jego relacje z rówieśnikami, zainteresowania i pasje oraz przedstawia pojawiające się trudności i problemy rozwojowe. Jest więc głosem doradczym w wielu sprawach wychowawczych i wspólnie z rodzicami stara się rozwiązywać różnorodne problemy. W razie potrzeby istnieje możliwość otrzymania dodatkowego wsparcia ze strony współpracujących z przedszkolem specjalistów (logopedy, pedagoga, psychologa). Prawdą jest, że nie wszystkie rozmowy bywają miłe i przyjemne, ale nawet te trudne przynoszą oczekiwane efekty, jeśli tylko rozmówcy okazują wobec siebie szacunek i podejmują próby wzajemnego zrozumienia.

Dni otwarte

Kolejną formą współpracy realizowaną w mojej pracy zawodowej są **dni otwarte**. Raz w miesiącu rodzice mogą przyjść do przedszkola o dowolnej porze i obserwować swoje dziecko w różnych sytuacjach. Stawiam jednak rodzicom jeden warunek – przychodząc na owe zajęcia, mają do wykonania konkretne zadanie (na miarę własnych możliwości).

Zadaniem takim może być np. zrobienie na drutach lub szydełku szalika dla lalki, uplecenie skakanki, naprawienie zepsutej zabawki. Dzięki temu przebywanie rodzica w przedszkolu nie zaburza harmonii dnia przedszkolnego i zachowań dzieci. Rodzic, wykonując powierzoną mu pracę, może obserwować bawiącą się pociechę, w wyniku czego uzyskuje informacje o tym, w jaki sposób dziecko nawiązuje kontakty społeczne, jakie są jego relacje z rówieśnikami, jak sobie radzi z różnymi zadaniami i jak przebiega jego rozwój na tle grupy. Bardzo ważne jest, by rodzic nie był tylko obserwatorem, gdyż wówczas dzieci zaczynają zachowywać się nienaturalnie.

Uroczystość przedszkolne

Z okazji różnych świąt i uroczystości, które na stałe wpisały się w harmonogram imprez przedszkolnych, odwiedzają nas często nie tylko rodzice uczęszczającego do grupy dziecka, lecz nierzadko całe rodziny. Święto Plonów, Wieczór Marcinowy, Wigilia z jasełkami, Letnie Święto, urodziny dziecka – oto niektóre wydarzenia celebrowane w naszej grupie w szczególny sposób. Zależy nam, by cała rodzina „chodziła do przedszkola”. Tego typu spotkania są świetną okazją do

Do przygotowania owych świąt są także zaangażowani rodzice, którzy kroją chleb i ciasta upieczone przez dzieci, pomagają w nakrywaniu stołów czy biorą udział w przygotowaniu scenografii. Ponadto rodzice posiadający sady i ogrody obdarowują nas owocami, orzechami, kwiatami. Dorośli wspólnie z dziećmi przygotowują także latarenki na Wieczór Marcinowy, pieką i lukrują mikołajowe pierniczki, pakują paczki, a każda mama – czasem z pomocą taty – wije wianek z ziół, kwiatów i traw dla swojego dziecka w czasie Letniego Spotkania poprzedzającego Letnie Święto. Na uwagę zasłu-

AUTENTYCZNEJ WSPÓŁPRACY

zaprezentowania różnych umiejętności dzieci. Poprzedza je okres przygotowań, które dzieci bardzo przeżywają. W tym czasie samodzielnie pieką chleb, czasem bułki, innym razem – pyszne i zdrowe ciasta drożdżowe z różnymi dodatkami, przygotowują sałatkę owocową, smażą powidła, pieką ziemniaki z ziołami.

Każde święto ma swoją oprawę artystyczną przygotowaną pod moim kierunkiem przez dzieci: bajkę jesienną, legendę o świętym Marcinie czy też jasełka. W czasie Letniego Święta dzieci prezentują program artystyczny złożony ze wszystkich elementów przygotowywanych w ciągu całego roku na różne konkursy. Każda bajka i przedstawienie są wzbogacone występem grupowej orkiestry, którą tworzą dzieci grające na dzwoneczkach chromatycznych. Należy mieć świadomość, że święta sprzyjają bliższemu poznaniu się rodzin – stwarzają okazję do rozmów, dzielenia się wrażeniami i wzajemnego podziwiania umiejętności swoich dzieci.

guje sposób, w jaki rodzice współpracują ze sobą podczas niezbyt łatwej czynności wicia wianków – dzielą się kwiatami, podpowiadają sobie techniki ich splatania, wzajemnie sobie asystują. Wszystkie te gesty tworzą niezapomnianą atmosferę i dają radość ze wspólnoty działania.

By „ubarwić” przedszkolne i grupowe uroczystości, rodzice włączają się także w przygotowywanie strojów dla swoich pociech. Pomagają również w malowaniu i montowaniu sprzętu ogrodowego, pieką ciasta. Dzięki bliskiej współpracy obu środowisk, która zaowocowała czynnym udziałem rodziców w życiu naszego przedszkola, wiosną tego roku ukwieciliśmy cały ogród przedszkolny – otrzymaliśmy w darze od jednego z rodziców przeszło 200 sadzonek bratków. Kwiaty te są więc namacalnym dowodem na to, że współpracować można – w czynie, a nie tylko w pięknych deklaracjach.

Nowatorskie formy współpracy

Nie należy zapominać, że współczesne media – mądrze wykorzystywane – niosą ze sobą wiele możliwości poszerzania kontaktów z rodzicami. Za pomocą **dobrej i przejrzystej strony internetowej** można przekazywać ważne informacje oraz prezentować zdjęcia i filmy obrazujące życie grupy.

Ponadto miłym epizodem w mojej współpracy z rodzicami było wydawanie **pisemka grupowego „Promyczek”**. W ciągu czterech lat ukazało się jego sześć numerów. Z czasem rolę pisemka przejęła nasza strona internetowa. Celem „Promyczka” było bliższe zapoznanie rodziców z autorskim programem grupy oraz stosowanymi formami i metodami pracy. Ukazywały się tam informacje dotyczące grupy, minionych wydarzeń, zabaw dzieci i ich sukcesów. Dorosli znajdowali w „Promyczku” artykuły o tematyce pedagogicznej, a dzieci – bajki i zadania do wspólnego wykonania z dorosłymi. Na łamach pisemka rodzice dzielili się swoimi przemyśleniami i refleksjami.

Jedną z takich wypowiedzi, stworzoną przez mamę Izy – panią Monikę Suder – pragnę w tym miejscu przytoczyć. Obrazuje ona bowiem, w jaki sposób rodzice postrzegają obszary współpracy podejmowanej w naszym przedszkolu: *Bardzo spodobał mi się pomysł wydania gazetki grupowej „Promyczek”. Wyczułam w niej przyjaźń i ciepło, które panują w tej grupie. Czytając pierwszy numer, wróciły wspomnienia – jak film przewijały mi się przed oczami „święta”, które razem przeżyliśmy w ciągu roku. Na nowo widziałam rozpromienione szczęściem i radością buzie naszych przedszkolaków i z wielkim smutkiem stwierdziłam, że to już ostatni rok, w którym wraz z moim dzieckiem będę miała zaszczyt uczestniczyć w życiu grupy.*

Zastanawiałam się również, na czym polega fenomen grupy – fenomen objawiający się tym, iż dzieci w tak różnym wieku (grupa autorska ma charakter różnowiekowy – przyp. red.) potrafią ze sobą współpracować i się uzupełniać. Na koniec mojej wypowiedzi chciałabym życzyć dzieciom, aby kiedyś mogły zaprowadzić swoje własne pociechy do „takiego” przedszkola i z uśmiechem na twarzy wspominać swoje dzieciństwo. Paniom chciałabym podziękować za ich ciężką pracę, życzyć dużo wytrwałości i siły, aby mogły jak najdłużej pokazywać dzieciom, że świat bywa również kolorowy – na ich pracę czeka bowiem jeszcze wiele pokoleń.

W artykule przedstawiłam jedynie kilka form współpracy z rodzicami – nie wyczerpują one wszystkich możliwości. Wiem i wierzę, że **każdy nauczyciel potrafi dopracować się własnego stylu współpracy**, jednak zawsze trzeba mieć na uwadze to, że kontakt z rodzicami i wzajemne współdziałanie przynoszą pożądane efekty tylko wtedy, gdy towarzyszą im zaufanie, sympatia, chęć wzajemnego poznania i pomocy oraz atmosfera życzliwego zrozumienia.

Dobra współpraca przedszkola z rodzicami jest równie ważna jak wiedza i umiejętności całej kadry pedagogicz-

RECEPTA NA DOBRĄ WSPÓŁPRACĘ Z RODZICAMI

- » poznaj dziecko i jego środowisko rodzinne;
- » zapoznaj rodziców z prawami ich dzieci w przedszkolu;
- » bądź szczerą, komunikatywną, otwartą;
- » precyzyjnie formułuj myśli;
- » przemyśl formę i treść rozmowy, dobierając odpowiedni czas i miejsce;
- » chcąc przekazać złe wiadomości o dziecku, zacznij od wyszukania jego pozytywnych cech;
- » wszelkie wiadomości przekazuj w sposób spokojny, zrozumiały dla rodziców;
- » nie myśl, że zawsze masz rację i że wszystko wiesz;
- » mów głośno i stanowczo o swoich wymaganiach, oczekiwaniach, życzeniach, tak aby były one znane i zrozumiałe dla rodziców;
- » nie trzymaj się kurczowo utartych schematów; bądź elastyczna, otwarta na zmiany i ciekawe propozycje;
- » uważnie obserwuj, słuchaj, odczuwaj, poszukuj;
- » w przypadku krytyki ze strony rodziców nie obrażaj się; przemyśl, spokojnie przeanalizuj zarzuty;
- » na bieżąco monitoruj postępy dzieci, tak aby rodzic mógł być informowany o postępach i problemach dziecka;
- » nigdy nie zostawiaj rodzica z problemem – zawsze oferuj pomoc, pokazując sposoby radzenia sobie z nim;
- » pamiętaj, że dystans między nauczycielem a rodzicem można zmniejszyć; co prawda wymaga to wiele trudu, ale pamiętaj, że zyskują tu przede wszystkim dzieci!

Opracowała: Joanna Socha i Aneta Łodzik

nej. Dzięki tak rozumianemu współdziałaniu zyskujemy w osobie rodziców sprzymierzeńców w tworzeniu dobrego przedszkola – przedszkola na miarę współczesnego dziecka. Przedszkole żyje prawdziwie dopiero wtedy, kiedy „coś” ze stylu pracy i zwyczajów, jakie w nim panują, przenika do domów rodzinnych przedszkolaków. To jest cel, do którego dążymy w naszych codziennych działaniach. ■

Bibliografia:

- Bulera M., Żuchelkowska K., *Edukacja przedszkolna z partnerskim udziałem rodziców*, Wydawnictwo Edukacyjne AKAPIT, Toruń, 2006.
- Kawula S., *Zagadnienie integracji oddziaływań wychowawczych w środowisku*, [w:] *Pedagogika społeczna. Dokonania – aktualności – perspektywy*, red. S. Kawula, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, 2004.
- Podstawa programowa z komentarzami. Tom 1. Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna*, www.reformaprogramowa.men.gov.pl/images/Podstawa_programowa/men_tom_1.pdf.
- Socha J., Łodzik A., *Praca z rodzicami. Dziecko w przedszkolu*, „Wychowawca”, nr 11, 2003.
- Wujeska A., *Współpraca z rodzicami*, Praca dyplomowa napisana pod kierunkiem dr. T. Komorowskiego w Bałtyckiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Koszalinie, www.przedszkolanki.pl/infopage.php?id=11.

Ewa Woniakowska – nauczycielka z 30-letnim stażem, pracuje w grupie dzieci w wieku 3-6 lat o profilu „rodzinnym” w przedszkolu „Pod gwiazdkami” w Krakowie.

Ukończyła studia podyplomowe na Uniwersytecie Warszawskim na kierunku Pedagogika waldorfska, jest współautorką innowacji pedagogicznej i programu autorskiego Integracyjnej Grupy Rodzinnej, od 10 lat prowadzi grupową orkiestrę „Wesołe Nutki”.